

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič in Din 2.—, do 100 vrst Din 250. večji inserati petič in Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek p. s. b. e. j.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inostranstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Upor v Mehiki zadušen

Vladne čete so zasedle Veracruz in razkropile upornike — Vlada je zopet gospodar situacije

— New York, 8. marca. Zadnje vesti iz Mehike dokazujejo, da je vladni upor docela zadušeni uporno gibanje. Včeraj so vladne čete po zavzetju vseh važnejših postojank pregnale upornike in zasedle tudi Vera Cruz, kjer je bilo glavno uporiško taborišče. Uporniki so se brezpogojno vdali. General Aguirre, ki je bil vrhovni poveljnik uporniških čet, je pobegnil, ostali kolovodje upornikov pa so bili aretirani in bodo stavljeni pred izredno sodišče.

K hitremu porazu upornikov je mnogo pripomogla prepoved novega ameriškega predsednika Hooverja, ki je zabranil vsako dobavo orožja in municije mehiškim upornikom.

S padcem Vera Cruza je smatrali revolucijo za končano. Uporniki, ki so se utaborili po raznih centrih v severovzhodnih pokrajinah, so takoj po padcu Vera Cruza opustili nadaljnji upor ter se razbežali. Promet, ki je bil zaradi bojev ukinjen, je zopet upostavljen. Mobilizacija vladnih čet je stala nad 2 in pol milijona dolarjev. Vlada je sklenila, da bo to škodo, ki je bila povzročena državi, krila s konfiskacijo premoženja upornikov in raznih verskih ustanov, ker je dokazano, da je upor zanesel v prvi vrsti katoliška duhovščina, ki se ne more sprijazniti z novim položajem v Mehiki.

Proračunska seja ministrskega sveta

Proračun je izgotovljen in bo te dni predložen v odobrenje ministrskemu svetu. — Proračun znaša okrog 12 milijard.

— Beograd, 8. marca. Iz finančnega ministristva se doznava, da je finančni minister dr. Švrljuga dokončal delo za sestavo državnega proračuna za leto 1929/30. Višina proračuna se ni točno znana. Beograjski listi poročajo, da se giblje okoli 12 milijard. Proračun je uravnotežen. Sedaj je finančni minister posredoval pri predsedniku vlade, da bi se sklicala seja ministrskega sveta, na kateri bi se razpravljalo o proračunu.

Na seji bo finančni minister doktor Švrljuga obsejno poročal o proračunu državnih dohodkov in izdatkov. Pričakuje se, da se bo ta seja ministrskega sveta vršila že te dni, na kar se bo pristopilo k definitivni redakciji proračuna ter tiskanih besedil v državni tiskarni. Vsa ta dela morajo biti končana do 31. t. m., tako da bi proračun stopil v veljavo točno 1. aprila.

Prekoceanska paroplovba v domačih rokah

Prekoceanski potniški in tovorni promet bo prevzel novo osnovani »Jugoslovenski Lloyd«. — Neodvisnost od inozemskih družb.

— Zagreb, 8. marca. »Novosti« poročajo v svojem gospodarskem delu iz Beograda o osnovanju prekoceanske parobrodne potniške družbe, ki bi jo osnovali Petrinović, Baburić in Banac, lastniki parobrodne družbe »Jugoslovenski Lloyd«. Iz poročila se jasno vidi, da je propadlo prizadevanje Cunart Linije, ki je hotela osnovati tako družbo, pri čemur je zahtevala, naj bi država jamčila z vsoto 10 milijonov

dinarjev za eventualni deficit. Po našem zakonu o trgovski mornarici ima prva družba, ki se osnuje pri nas za prekoceansko plovbo, skoro monopoliziran položaj. Zaradi tega je vlada zavlačevala izdajo koncesije družbi Cunart Linije, da je na ta način omogočila našim brodolastnikom osnovati družbo za prekoceansko plovbo, ki je tako prešla v domače roke in smo postali docela neodvisni od raznih tujih družb.

Potreba stabilizacije naše valute

Jugoslavija je poleg Španije edina država, ki še nima urejene valute. — Potrebno bi bilo posebno stabilizacijsko posojilo.

— Zagreb, 8. marca. »Jutarnji list« objavlja v svojem gospodarskem delu razmišljanja vplivnega borzijanca o nujni potrebi stabilizacije dinarja, ker je Jugoslavija poleg Španije edina država v Evropi, ki še ni stabilizirala svoje valute. Stabilizacija se more izvesti samo potem inozemskega posojila. Ker je zaključitev posojila v investicijske svrhe trenutno nemogoča, bi bilo treba najeti samo manjše posojilo,

ki bi služilo izključno za stabilizacijo valute. Po položaju na svetovnem denarnem trgu je najcenejši in namobilnejši pariški denarni trg. Zaradi neurejenosti prejšnjih naših obveznosti do Francije, ki sodeluje z največjo vsoto pri rumunskem stabilizacijskem posojilu, noče sedaj z nami o tem razpravljati in je zato najnujnejše vprašanje ureditve srbskih predvojnih dolgov.

Revizija železniške tarife

— Beograd, 8. marca. Danes popoldne je dovršila v ministrstvu za promet svoje delo komisija za sestavo nove železniške tarife, ki bo stopila v veljavo 15. maja. V novi tarifi so izvršene vse izpremembe, ki so jih v zadnjem času zahtevali gospodarski krogi. Znižana bo zlasti tarifa za prevoz živil.

Nov razpored sodnikov

— Beograd, 8. marca. V ministrstvu pravde so se pričele priprave za končno razporedbo sodnikov in sodnega osebja. Ob tej priliki bo izvršena večja redukcija ter bodo oni, ki imajo pravico do pokojnine upokojeni. V prvi vrsti bodo reducirani za delo nesposobni in taki, ki so bili že v disciplinarni preiskavi in za katere je ugotovljeno da so pijanci.

Prvi nemški izletniki v Dalmaciji

Split, 8. marca. Semkaj je prispela prva večja skupina nemških izletnikov, ki nameravajo posetiti tudi druga naša mesta. O klimatičnih razmerah na našem Primorju se zelo pohvalno izražajo. Pritožujejo se samo nad velikimi nepravilnostmi na potovanju.

Novega dopisnega urada ne bo

— Beograd, 8. marca. Službeno se demantirajo vse vesti o osnovanju novega dopisnega urada. Uradni komunikacije naglašajo, da gre samo za reorganizacijo poročevalske službe v okviru zunanjega ministristva, kar spada izključno v kompetenco zunanjega ministra.

— London, 8. marca. Po vestih iz Mehike vse kaže, da se revolucija v državi Vera Cruz nahaja pred svojim zaključkom. Po oficijelnih poročilih je došlo na ulicah Vera Cruza do krvavih spopadov med vladnimi četami in četami generala Aguirre. Na posredovanje konzularnega zbora so bili poslani ulicah prekinjeni ter je bilo sklenjeno premirje, na podlagi katerega mora Aguirre takoj zapustiti mesto. Domnevajo, da je pobegnil na nekem parniku. Druga vladna poročila pravijo, da je v vseh uporiških oddelkih zavladala panika in da zapuščajo polagoma mesta, ki so jih v prvih hipih zavzeli.

Vojaštvo, ki se je deloma pod pritiskom razmer pridružio upornikom. Se je z malimi izjemami zopet vrnilo v vladni tabor. — Prebivalstvo je šlo vladnim četam povsod na roko, tako da so lahko hitro napredovale in presenetile upornike, ki so se umaknili v največjem neredu in se končno popolnoma razbežali.

Ida Kravanja v Ljubljani

— Ljubljana, 8. marca. S sinočnim brzovlakom se je pripeljala iz Prage naša prva slovenska filmska igralka Ida Kravanja. Vrnila se je iz Prage, kjer je nedavno dokončala svoj dosedaj največji film »Eroica«, o katerem se pariški listi zelo laskavo izražajo in kjer je prišla baje njena fotogenična sposobnost do polne veljave.

Tragedija osemletnega dečka

Novo mesto, 8. marca.

Mali, jedva osemletni Hinko, sin revne služkinje Zaletove iz Vavte vasi na Dolenskem, je bil kaj živahen deček. Vsi so ga imeli radi in zato je vse tem bolj presenetila težka nesreča, ki ga je doletela pred tremi tedni. Hinko je namreč pred dobrim mesecem na nepojasnen način prišel v posest vojaške patrone. Če jo je našel na polju, ali če mu jo je kdo dal, ni znano. Nekaj dni je nosil Hinko patrone v žepu in se igral z njo. Nikomur je ni pokazal in nihče na vedel, da jo ima. Končno je pa fantička premagala otroška radovednost. Zanimalo ga je, kaj je v patroni. Najprej je poskušal patrone odpreti s pipcem, ker se pa ni dala, je udaril s kamnom po naboju. Sledila je detonacija, obenem se je začel bolesten krik ranjenega otroka. Prestrašena mati, ki je bila slučajno v bližini, je naglo priskočila otroku na pomoč. Dečkova neprevidnost je imela težke posledice. Pri eksploziji mu je popolnoma odtrgalo levo roko v zapestju. Razmesarjen pa je imel tudi ves obraz. Patrona je bila nabrže dum-dum, da ga je tako razmesarila.

Nesrečna mati je pustila sinčka preplejati v bolnico v Kandiji pri Novem mestu. Tam je ostal deček tri tedne. Roka se mu je že skoro popolnoma zacelila, toda vid mu je od dne do dne bolj pešal. Ranjen je bil namreč najbolj občutljivi očesni živec. Bila je torej nevarnost, da deček oslepi. Zato je bolnica v Kandiji dečka poslala v Ljubljano. Njegovo stanje je zelo kritično. Bati se je, da bo nesrečni oslepel. — Roditelji, pazite na svojo deco!

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.7975—22.8575 (22.8275), Berlin 13.505—13.535 (13.52), Bruselj 7.9112, Budimpešta 9.915—9.945 (9.93), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9682—8.0282 (8.0062), London 276.08—276.88 (276.48), New York 56.87, Pariz 221.54—223.54 (222.54), Praga 168.37—169.17 (168.77), Milan 297.15—299.15 (298.15).

Effekti: Celjska 158 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Praštediona 980 den., Kreditni zavod 175 den., Vevče 120 den., Stavbna 50 den., Ruše 260—280, Šešir 105 den., Kranjska ind. dr. 265 den.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 800.82, Berlin 13.52, Budimpešta 9.93, London 276.48, New York 56.87, Milan 298.15, Pariz 222.54, Praga 168.80, Curih 1095.9.

Effekti: Vojna škoda 427.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.125, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.60, London 25.2275, New York 519.95, Pariz 20.205, Milan 27.215, Berlin 123.35, Praga 15.395.

Drugi tir na progi Zagreb-Zidani most

Vse priprave so končane. — Čim bo odprtjen zaprošeni kredit, se začne z delom.

— Zagreb, 8. mara. Zagrebška železniška direkcija je urgirala pri prometnem ministristvu kredit za gradbo drugega tira na progi Zagreb—Zidani most. Kakor znano je bil že svojočasno odobren načrt, da se na tej progi dogradi drugi tir v zvezi

z razširjenjem kolodvora v Zidanem mostu. Istočasno bo razširjen tudi glavni kolodvor v Zagrebu ter spojen po treh tirih s kolodvorom Sava. Ker so izvršene že vse potrebne priprave, se bo z delom pričelo takoj, čim bo odprtjen kredit.

Uvredba zračnega prometa preko Slovenije

Važni sklepi zrakoplovne konference na Dunaju. — Že letos se vpeleje zveza med Dunajem in Zagrebom preko Maribora.

Beograd, 8. marca. Z Dunaja poročajo, da so se tamkaj včeraj sestali zastopniki civilnih zrakoplovnih družb iz Jugoslavije, Avstrije in Francije, ki so razpravljali o reorganizaciji in izpolnitvi zračnega prometa. Našo državo je zastopal šef pilot Sondermayer. Sklenjen je bil sporazum o uvedbi direktne zračne zveze na progi

Dunaj - Gradec - Zagreb - Beograd. Ko bo zgrajeno letališče v Mariboru bo šla proga iz Graca preko Maribora in Šele od tam v Zagreb. Iz Maribora bo proga pozneje podaljšana preko Ljubljane v Trst in Benetke. Na progi Beograd - Zagreb bo zračni promet obnovljen 17. marca.

Ženevski kompromis

Tričlanski odbor bo do prihodnjega zasedanja proučil manjšinsko vprašanje. — Zainteresirane države morajo do 15. aprila staviti svoje predloge.

— Ženeva, 8. marca. Svet Društva narodov je včeraj popoldne brez debate sprejel kompromisno rešitev, ki jo je predlagal poročevalec Adachi glede nadaljnjega postopka pri rešitvi manjšinskega problema. Po tej rešitvi bo imenovan začasni delovni odbor, sestavljen iz japonskega, angleškega in španskega člana Sveta Društva narodov. Ta delovni odbor bo moral zbrati vse potrebne materiale, pri čemer se bo moral ozirati na razne vidike, ki so se uveljavili pri debati o nemškem in kanadskem predlogu. Odbor bo lahko sprejel tudi opombe vlad, ki imajo obveznosti do narodnih manjšin. Te pripombe je treba predložiti najkasneje do 15. aprila. Na podlagi tega materiala bo poročevalski odbor sestavljen poročilo, ki ga bo Svet Društva narodov kot odbor Sveta prvič proučil in

sicer pred prvim prihodnjim zasedanjem Sveta. Odbor Sveta se bo najbrže sestel v nekem španskem mestu.

— Ženeva, 8. marca. Četvorica pravnih strokovnjakov, ki jim je Svet Društva narodov poveril v proučitev vprašanje, ali morajo države, vezane na pogodbo o narodnih manjšinah, dati svoj pristanek na sklepe Sveta Društva narodov o manjšinskih vprašanjih, so v svojem elaboratu izjavili afirmativno, da je to potrebno v slučaju izprememb, ki se tičejo obveznosti na podlagi sklenjenih pogodb, ne pa procedure. Tak slučaj je s predlogi Danduranda. Zato je treba sklepe Sveta Društva narodov o teh predlogih predlagati prizadejim državam v pritrditvi. S tem je načelno zadoščeno zahtevi Male antante in Poljske.

Vatikan ne priznava Društva narodov

Odklanja registracijo rimskega sporazuma v Ženevi, dokler ne dobi stalnega sedeža v Društvu narodov.

— Pariz, 8. marca. »Excelsior« izve iz krogov Društva narodov, da je Italija prvotno nameravala pogodbo o rimskem sporazumu med Vatikanom in Kvirinalom skleniti kakor druge pogodbe registrirati pri Društvu narodov. Vatikan pa se je izjavil proti temu, češ da je to čisto interna itali-

jansko vatikanska zadeva. Vatikan je proti registraciji pogodbe pri Društvu narodov predvsem zaradi tega, ker Vatikan doslej ni član Društva narodov in ker tudi ni izglede, da bi se mu priznal stalni sedež v svetu Društva narodov, kakor to zahtevajo gotovi cerkveni krogi.

Žrtev verskega fanatizma v Franciji

Katoliški duhovnik je ustrelil predsednika radikalne stranke zaradi njegove propagande proti laizaciji francoske zakonodaje.

— Pariz, 8. marca. »Volontec« objavlja neopoprta vest, da je postal predsednik radikalne stranke poslanec Daladiou smeti žrtev atentata, ki ga je izvršil najznameniti katoliški duhovnik. Atentator je poznavec svetel vdrl v stanovanje Daladiouja v bližini Saint Germaina ter oddal nanj več streliv, tako da je bil Daladiou takoj mrtev. V oficijelnih krogih radikalne stranke davi o tem atentatu še ni bilo nič znane.

Daladiou je vodil že več tednov aktivno propagando proti laizaciji zakonodaje

in proti povratku katoliških cerkvenih redov v Francijo. Že pred tremi tedni je bil nanj izvršen napad povodom nekega shoda v Alzaciji. Takrat so ga neznanec napadli in odpeljali v avtomobilu daleč izven mesta, kjer so ga prepleli in pustili v nekem gozdu. Včeraj je Daladiou prejel iz Alzacije anonimno pismo, v katerem pisec najodločnejše oboja protikatoliško stališče radikalne stranke in povdarja, da bodo alzaški katoličani s puško ob nogi branili svojo religiozno svobodo.

Preiskava proti Vučitrnu

— Beograd, 8. marca. Iz Skoplja poročajo, da preiskava proti morilcu Vučitrnu še ne bo tako kmalu končana. Pri snoenem zaslišanju je Vučitrna obdolžil svojega brata ter izjavil, da bi ubil brata, njegovo ženo in njegove tri otroke, če bi prišel na svobodo. Docela nepojasnjeno je še tudi to, kje je Vučitrna dobil orožje. Iz Čkoslovaške je prišel brez orožja in tudi v Beogradu ga ni dobil.

Samomor direktorja Hlidaža

— Sarajevo, 8. marca. V Hlidažu so našli davi mrtvega na njegovem stanovanju direktorja telegrafnega državnega zdravilišča dr. Hlidaža. Pročeno. Zastru-

pila sta se s sublimatom. Vest o samomoru je vzbudila tem večjo senzacijo, ker je bil istočasno odkrit v blaginji primanjkljaj v znesku 39.500 Din. Domneva pa se, da so simpatičnega in popularnega zdravnika gnale v smrt tudi druge privatne zadeve.

Potres v Tihem oceanu

— Beograd, 8. marca. Tukajšnji observatorij je izdal danes sledečo komunikacijo: Davi ob 2. uri 41 min. 2 sek. je tukajšnji seizmološki zavod zabeležil katastrofalen potres, oddaljen 9480 km. Zabeleženih je bilo več sunkov, med katerimi je bil najmočnejši ob 3. uri 24 min. 5 sek. V Beogradu je znašalo gibanje 20 mikron. Epicenter potresa leži vzhodno do Alkutskih otokov v severnem delu Tibega oceana.

Besedo imajo naši čitatelji

Strupen mraz in mleko

Vsaka stvar ima svojo dobro stran. Tako je tudi strupen mraz prinašal v hišo — dobro mleko. Prejšnja tenka mrena na mleku se je izpremenila v debelo, zlatomeno skorjo mastne smetane. Gospodinje ki so si šlele da pozimi ne more biti dobrega mleka, ker ni sveže, poleti pa, ker ni suhe krme, so z veseljem sprejele to blagodejno izpremembo. Če se že svet narobe obrača, če pritisla izredno huda zima in če se pokaže kar po tri solnce tidi, zakaj se ne bi pojavilo tudi nekaj dobrega, na pr. — dobro mleko.

Pa je prišel sv. Matija, ki led razbija in smetana se je zopet izpremenila v tenko mreno. Zadržala naših mlekaric, kako to gospodinjam poljskih strokovnjakov, je postala precej velika.

Pa poskusimo mi moški rešiti to uganiko, čeprav nismo v gospodinjstvu strokovnjaki in je po navadi tudi — če že ne boljše — pa za hišni mir priporočljivejši, če se ne mešamo v gospodinjstvo. To izjemo nam bodo pa tudi gospodinje gotovo oprostile, mlekarice pa mislimo, da ne.

Čitali smo namreč, da je v onem strupenem mrazu celo mleko zmrazilo v kangleh. Morda bi se našel kak ameriški profesor, ki bi ugotovil, da daleč zmrazjeno mleko boljše smetano, Amerika je namreč dežela vseh možnosti in ni izključeno, da bi se tam kaj takega dokazalo na podlagi različnih hipotez, o katerih mi Evropani nimamo niti pojma.

Poskusimo torej to kočljivo zadevo pojasniti na bolj priroben način. Napolnimo popolnoma zmrazjeno mleko se ne da preliti. Poleti pa vidimo mlekarice, ki so ravno s prelivanjem zelo zaposlene. Obram jutranji ur vidijo tu pa tam mlekarico, ki ustavi voz pred kako hišo. Predno stopi v hišo, začne mleko preliti iz posode v posodo. Ko je to gotovo, pride na vrsto še neka posebna posoda, iz katere se v vsako drugo posodo prilije nekaj malga. Izgleda, kakor nekaka zabela za žgance. Te strokovnjaške procedure prepreči poleti dež, pred kratkim jih je pa začasno ustavil oni strupen mraz. Mleko je prišlo v hišo tako, kakor je bilo oddano mlekarici na domu.

Ker dežuje v toplejšem času tudi tedaj, ko se ustavi mlekarčin voz pred odjemalčev hišo, se nikar ne čudite, ako je mleko dobro. Ker pa pritisne tak mraz, kakor letošnja zima, komaj vsakih 100 let, ni tudi nič čudnega, da se je debela smetana pojavila in izgnila s strupenim mrazom vred.

Izgovor, da se mora preliti mleko iz večje posode v manjšo, ne upravičuje mešarji po vseh posodah! Mislimo, da je s tem v glavnem rešena uganika o debli smetani in tenki mreni in da bi bilo zelo priporočljivo, če bi se stražniki malo bolj zanimali za take »mešarje«.

Sicer bo na ta način zgrešil pot v žep mlekaric, marsikateri »kovač«. Če se pa začno zanimati za to rešitvijo, se kmet doma ne bo čudil, zakaj se pritožujejo odjemalci in tudi mi bomo manj godrnjali. Da, še celo mlekarice bodo imele manj stisniti in ne bo jim več treba dati »strokovnjaških« pojasnil o sveži in suhi krmi.

R. P.

Možnost zaposlitve absolutentov Tehničnih srednjih šol

Mora se reči, da je teh absolutentov ravno v Sloveniji mnogo in to vseh oddelkov Tehničnih srednjih šol. Da pa niso razmere teh rožnate, naj navedem v naslednjem primeru:

Absolvent delovodske šole je zaprosil pri ravnatelju nekega obrata za brezplačno nameščenje kot praktikant pri neki vrsti strojev. Odgovor je bil, da se ne more sprejeti tega kompetenta v prakso, ker ima podjetje s tem le škodo in nima ničesar od tega. In to je odgovor ravnatelja, ki je bil tudi absolutent Tehniške srednje šole. Prosim, da je pravilno izučen svoje obrti s predizobrazbo štirih razredov gimnazije ima par let prakse kot pomočnik in je prost vojaščine. Pa si je hotel še od svojega prihranka žrtvovati čas za brezplačno praktiranje. Torej naj javnost sodi, ako je bilo postopanje ravnatelja v tem slučaju pravilno. To pa je primer, ki ni edini v Sloveniji in še posebej v Ljubljani.

Tehniška srednja šola ima več oddelkov in se absolutentom teh godi skoro vsem enako pri iskanju služb in brezplačnega praktiranja. Ker se v prvi vrsti upošteva pri zaposlitvi tega ali onega sorodstvo in protekcija, a nazadnje šele kvalifikacija in izpričevalo. Tako, da so na ta način skoro vedno prikrašani boljše kvalificirani absolutenti. In po slabih navadah tudi javnost presoja vse, kar je pa nepravilno, kar se mora reči, da so danes domači absolutenti že dobri konkurenti inozemskim. Večkrat se tudi sliši, da je neobhodno potreben za kako nameščenje inozemec ali to le zato, ker je inozemec. Domačin pa radi ne more biti nameščen, ker je naš državljan, pa če tudi je povsem usposobljen za mesto, ki se ga je oddalo inozemcu.

Podjetjem in obratom je pa treba tudi uvideti, da specializirani za gotova mesta šola ne ustvarja, ampak se za slednje usposobi kompetente v praktičnem udeleževanju dotične panoge. Zato je pa tudi treba, da upoštevajo preje navedeni to okolnost in sudi, kar je največ mogoče udeleževati se prizadevanj v praktičnem življenju, ne pa jih zavirati v njih hotenju po izpolnitvi svojih obzir, posebno pa še hoče prizadevanj delati brezplačno, kar gotovo ni v breme dotičnega podjetja, ampak je to preje dobiček.

Na drugi strani se pa tudi podjetje lahko zaveda, da je storilo veliko dobroto dotičnemu, ki si je s praktičnim pridobil, kar je želel, kakor tudi naši domači industriji. Zatorej javnost, podjetja in ravnatelji obratov, ne zapirajte poti domačim močnem v njih stremeljenju po namestitvi v službo, ampak jim nudite, kar vam je največ mogoče in se boste lahko prepričali, da vaša naklonenost ni bila zastoj in da je odveč protežirati inozemce pred absolutenti Tehniških srednjih šol naše države.

Edina izjema je pri naših tekstilnih industriji, katera se v največji meri poslužuje naših absolutentov, katere je sama izveščala za tekstilni poklic, akoravno je po večini v inozemskih rokah.

I. M. ml.

Za zaščito poštene domače trgovine proti nesolidni konkurenci

Iz krogov naših lesnih trgovcev smo prejeli:

Kakor je naši javnosti dobro znano zaradi ponovnih pritožb prizadetih lesnih trgovcev, kakor tudi drugih, ki se zanimajo za lesno stroko, lahko pri nas trguje vsak tujec, ki pride k nam, ne glede na to, ali je protokolaran tujec ali ne. Tako pride n. pr. v Jugoslavijo zastopnik kake inozemske tvrdke, ki hodi lepo po državi, kupuje blago in ga odpošilja s tako zvanimi uverenji (izvoznimi dovoljenji), ki so potrebna za izvoz iz države, brez vsakih drugih obveznosti. Nasprotno mora vsak naš trgovec zadostiti vsem državnim obveznostim v plačevanju davkov, obenem pa lahko naši producenti vsak trenutek zasledijo njihove finančne možnosti. Zato se redko zgodi, da bi naši lastniki gozdov izgubili pri naših trgovcih dogovorjeni zaslužek. Tudi tujec v začetku plačuje, pozneje pa pogosto premoti z lepimi besedami in tudi s piščajo našega posestnika gozdov in malega producenta, da mu izroči les na obljubo plačila. Posledice se kmalu pokažejo, ker nekega lepega dne ne prejme več nobenega denarja za blago, ki ga je dobavil tujcu.

Lahko se trdi, da so na ta način izgubili Slovenci že več milijonov narodnega premoženja. Zato bi bilo prav, da se merodajne oblasti zainteresirajo za to perečo in velevažno vprašanje. Tujci, ki trgujejo pri nas, ne da bi imeli protokolarne tvrdke, naj se obremenijo na enak način, kakor so obremenjeni naši trgovci. Doslej je je prakticiralo, da je vsak tujec, ki je izvažal les iz naše države, plačeval tako zvano 4% pristojbino, sedaj je še to odpadlo, tako da je sedaj mogoče trgovati v naši državi vsem elementom ne glede nato, da bi nasprotno bili zavarovani v kakem oziru interesi naših dobaviteljev.

Zadnji čas je že da zavzamejo poklicni činitelji za ureditev tega vprašanja, ker nikakor ne gre, da bi morali domači trgovci plačevati vse obveznosti napram državi poleg istotako pošteno izvrševanih obveznosti za dobavljeno blago, dočim bi lahko ljudje, ki pridejo v našo državo s posebnimi nameni, trgovali povsem prosto, in da bi plačevali kake obveznosti. Ni čuda, ako se naši ljudje izseljujejo v inozemstvo, ko odpirajo tuji pri nas razne zakonite trgovske pisarne, nad katerimi je nemogoča vsaka kontrola državnih oblasti. Zaščiti naj se predvsem naš domači živelj.

Alkohol ali aukohou

Torej kratko, stvarno in dostojno: 1. Uredništvo postopa popolnoma pravilno, da dopušča anonimno in pseudonimno polemiko po običajni literarni tekem. Stvarna dejstva sama naj odločujejo brez osebnosti. Sicer pa je g. Sovrč s svojo polemiko metodo psov in surovih šal (bik = B. K., garjevo cigansko kljuje, klečanje v kotu) razilil okoli sebe toliko nesnage, da se mu more spodoben človek približati samo v pseudonimnem kroju hermetično zaprtega potapljača. In kaj drugega nego neslana šala je njegov zadnji poziv na recitacijski dvo-bolj po vzoru rimskih gladiatorjev? To sicer ne bi bil mačji ali pasji cirkus, oziroma koncert, vendar pa bi odločevalo naposled koščene pesti nabujanih producentov blagovodne ljubljanske in bilabjalno znehčale nasprotnikom vsak debeli 1. In kje si je dal g. Sovrč patentirati svojo originalno filološko metodo, da rešuje filološke spore ulica, oziroma občinstvo? Vsekakor bi to občinstvo odločilo bratski spor po zanesljivem kriteriju, ali bolje diši alkohol ali aukohou? Doslej ni navedel g. S. niti enega znanstvenega argumenta. Pač! Hotel je svoj edini znanstveni dokaz (Vodnikov rokal — bokal) treščiti med nasprotnike kakor bombo, pa mu je eksplodirala v lastnih —, ne, to bi bilo nedostojno, marveč v lastnih rokah. Ali je pošteno, podkati nasprotnikom afektirani li, ki ga l-ovci sami odklanjajo?

2. Ker g. S. sam nima znanstvenih argumentov, mu jih nudimo mi sami — proti sebi, samo da je krene enkrat na znanstveno pot. Ti so na pr.: primerjavna historična fonetika (Francoski, Italijanski) glasovi in njega analiza po dialektih; psihologija govora, ki je le izraz, zrcalo duševne strukture. Razumljivo je vsakemu laiku, da se estetično in napredno usmerjena, kulturnopolitično zavestna duša razvija po svojih posebnih vidikih. Opozorjamo na znanstveno ugotovljene anatomike, fiziološke in presnovne činitelje, na estetski in ekonomski princip v razvoju govora, na medsebojno asimilacijo dialektov, asimilacijo po odmevnem ustroju okolice na znanstveno razvojstvo, na mehaniko in motivacijo razvoja, v kojem se ponavljajo in vračajo gotovi ritmi in stavizmi. Velja pomožna veda je tudi

psihologija (psihopatologija), ki odkriva vpliv psihone degeneracije na izgovorjavo. Ker smo omenili dialekt, vprašamo g. S., ali ne pozna nekega gorenskega narečja, ki izgovarja: gvala (glava), dočva, kobiva je piva, pa mas požlampava, pa siva itd. Zakaj piše »Slovenec«? Belgrad? Kateri motivi so vodili slavista Jagića, da se je obrnil proti Miklošičevi teoriji jugoslovanskih dialektov? Kateri motivi, da je zatajil pomenje svoje teorije prehajanja in po želji avstrijske vlade nenadoma odkril vrzel ter jo izpolnil z novim »besenskim«? Jesikeme, da za vedno razdvoji Hrvate in Srbe? Iz kakih motivov je hujkal ista avstrijska filologija Rusine, da jih odtuji veliki Rusiji?

3. Pravilno ocenimo znanstvena, čeprav pseudodogma kritika vse filološke znanstvene argumente. Samo na dan 3. nima, na dan 3. z drugimi filološkimi kapacitetami a la Jagić in Levec. Tudi v zgodovini književne slovenščine ne bo težko razbrati zgoraj navedenih znanstvenih načel. Nezvesto se borita v razvoju slovenščine dva instinkta

za premoč: Trubarjev ali slovanskopredni instinkt in Hrenov ali avstrijskoklerikalni instinkt. Hrenovo ime nam služi za skupni simbol protireformacijske, avstrijskantsko - klerikalne literature. Ali ni bil protestant Trubar Slovan in naprednjak, ki je ohranil debeli (ruski)? Zakaj pa je danes ta trdi i slovanskim ustom neznan? Očividno so ga eskamotirali vplivi protireformacije, vplivi avstrijskoklerikalnega instinkta. V najpovečjem času je zmagal s Sketom spet Trubarjev, torej slovansko - napredni instinkt. Kateri znanstveni motivi so prisilili k temu profesorja in učenjaka Sketa in njegove filološke prijatelje? In kateri motivi dvornega svetnika Levca k reakciji, k stavizmu Hrenovega instinkta? In kateri od obeh so bolj znanstveni?

Sicer pa naj zmaga katerakoli struja, nemojamo stoji znanstvena zahteva: 1. da se dejstva ne smejo potvarjati; 2. da se naše itak preokleto pedagoško ozračje ne sme še dalje zastrupljati s tako neznanstveno metodiko. Profesor Sketove šole.

teh razgovorov vemo, da ni namen ali negativna. Vsako vprašanje prinaša v Ljubljani kak spomenik, je zdelo vedno na težko, ker ima mesto vse premalo prikladen trgov.

Pa to ni naša skrb. O tem naj razmišljajo oni, ki so zato poklicani. Ne bodim se pa, da ne bi našli bošice in popularne se rešitve. Nasprotno bi le bilo dirniti javni čut — kajti naposled so vse naprave in vsa umetnost radi ljudstva na svetu, ne pa ljudstvo radi njih.

Ljubljancin.

Beleznica

Koledar.

Danes: Petek, 8. marca 1929; katoličani: Ivan; pravoslavni: 23. februarja, Polikarp.

Današnje prireditve.

Opera: »Bog iz seraja«.
Kino Matica: »Revolucijska svetba«.
Kino Ideal: »Krvnik iz Alamose«.
Predavanja: Ob 20 v Kazini. Predava dr. Sossova v raku.

Dežurne lekarne.

Danes: Sušnik, Marjtin trg; Kuralit, Gosposvetska cesta.

Prosвета

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.
Petek, 8. Zaprt.
Sobota, 9. ob 15.: Snežulčica in škrtalja. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 20.: Volpone. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Nedelja, 10. ob 15.: Dobri vojak Svejk. — Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven. — Ob 20. uri zvečer Dantonova smrt. Izven.
Ponedeljek, 11.: Volpone. Red D.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.
Petek, 8.: Beg iz seraja. D.
Sobota, 9.: Carmen. Premierski abonma. Gostuje g. Mišić.
Nedelja, 10. ob 15.: Beg iz seraja. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob pol 20. uri zvečer Orofica Marica. 50. vzporeditev. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 11.: Gostovanje ljubljanske opere v Mariboru.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Sobota, 8.: Svetnik.

Nedelja, 10.: Svetnik.

Proti preureditvi Zvezde ali za njo

Naša „Zvezda“

Prejeli smo: Čisto prav imajo tisti ljudje, ki so se začeli oglašati po listih zoper demotiranje »Zvezde«. Samo preplahi in preskrbljeni so še njihovi glasovi. Kajti ogorčenje med prebivalstvom zoper to, da bi se razdelili edini košati park sredi mesta, park, kamor lahko hodijo na oddih tudi oni, ki težko hodijo do Tivolija, je široko razpredeno — čeprav si ni še dalo splošnega duška v javnosti. Nočemo nič hujskati in tudi ne ugovarjamo temu, da se le drevje ob cesti mimo Slovenske Maticice in zgoraj mimo Uršulinske šole obzagaljo, ker je tam mošnjim prodajalnam in stanovanjem res delalo precej teme. Toda zakaj bi se z onim, kar se baje namerava sredi »Zvezde«, slepomilo? Zakaj ne pride občina pred vso ljubljansko javnost na dan s pojasnilom, kako naj se sredina »Zvezde« izpremeni in zakaj? Čemu občina ne pokaže in ne razstavi dotičnih arhitektonskih načrtov? To menda sme in tudi mora zahtevati javnost, kateri so senčni drevočeri »Zvezde«, zlasti poleti nadse dobrodošli in ljubli. Če vidimo, koliko povečini še čisto dobrih in košatih dreves od sredine proti krajem parka je bilo s sekuro pravkar surovo zaznamovanih, da naj izginejo, dobimo vtis, da bi potem samo še v štrih kotih, pri Uršulinkah, Krapežu, Filharmoniji in Krečljah, ostal po en žalosten kupček dreves. A kaj pride na tako nastalo osrednjo puščavo Gobi? Povejte nam vsaj, morda se celo pomirimo potem — najbrže pa ne. »Zvezda« je historični park. Pustite ga v bistvu, kakor si ga je zamislil oni, ki ga je zasadi. Nadomeščajte umirajoča drevesa, toda ne eksperimentirajte in ne predgugajte! Mnogi moderni arhitekti in med njimi tudi prav sloviti, so borze zakal, sovražniki drevja; čeprav je vsako neskrvarjeno drevje večje čudo in za čutečega človeka večja krasota, nego arhitektura vsega sveta skupaj, z Michelangelom vred. »Drevesa moramo ljubiti,« sem čital nekoč v knjiži angleškega ali ameriškega mislilca. Da, drevesa morajo ljubiti; kakšno čudo je vsako drevje v svoji košatosti, v svojih milijonih živih celic, v svojem čudovitem prehranjevanju, o katerem še danes ne vemo natančno, kako je mogoče, kakšne so sile, ki gonijo vodo in redline soka po drevesu daleč izpod zemlje tja do konic zadnjega lista v vršici.

Baje naj bi iz »Zvezde« nastal nekaj »Križ«, t. j. široka cesta naj bi šla počez od tlakovanege dela Kongresnega trga proti Kazinskemu vrtu, druga pa navpično, od spodnjega konca gori do Uršulink. In ti dve progi naj bi bili potem glavni prometni žili. Kljub temu, da se po naravnih potrebah vrši in se bi vršil ves promet vedno le v obeh diagonalah »Zvezde«!

Pomislimo moramo pa tudi, da naša občina danes nikakor ni v položaju, napravljati luksuzne izdatke. Zato bo vsak načrt za preureditev »Zvezde« in naj bi bil umetniško še tako dragocen, še za precejšnjo vrsto let »Zukunftsmusik«. Imamo dosti drugega v Ljubljani, res potrebne; pa se bo zbog težkega gnetnega položaja občine moralo tudi odločiti, vsaj marsikaj.

Ako je morda namenjen zdaj nasenkrat za »Zvezdo« spomenik kralja Petra, moramo opomniti, da potrebni denar za to še zdavnaj ni zbran. Časi so težki in poslednji luksuz vsakega naroda je, da začneja postavljati svojim vlikim možem spomenike potem, ko je prišel na primerno stopnjo blagostanja in zadovoljstva. Tedaj se iz obče hvalečnosti same rode uspešne akcije za financiranje spomenikov in umetniško ureditev njih okolice.

Se nekaj o preureditvi „Zvezde“

Živahna reakcija proti preureditvi naše »Zvezde« vprav iz krogov malih ljudi, ki sicer niso valjeni pisati v javnih listih, je razveseljivo dokaz, kako branijo svojo grudo tudi oni, ki so skromni in mnogokrat betežni.

»Zvezda« je zelo praktično urejena, pravi neki dopisnik — in tisti, ki so jo nasadili so bili prav modri možje.

Tem besedam nimam pristaviti drugega, nego to, da sem prehodil že prav mnogo parkov po velikih mestih in, da res nikjer nisem našel tako praktično urejene in hkrati tako enostavno lepega in senčnega nasada. »Zvezda« je senčnat park in odprta pasaja obenem. Trudnemu nudi počitek, pasantu pa na vse strani najkrajši prehod. In vedno je lepa, pa bodisi v kateremkoli letnem času! Ali ni bilja pizimi pravci čarobni vrt, ki se je odela v debelo zimsko perianico? In polet? Poleti se pa impozantna masa njene zelenja z zelenim in širokim pobočjem našega gradu harmonično spolnjuje v mogočno sliko! Vsa tujec je baš zato občuduje in hvali.

Strnjena masa tega bujnega zelenja pa naj bi se sedaj kar tako tebi nič, meni nič presekal na dvoje? Skromna dolžina »Zvezde«, ki meri le 180—190 korakov, take izseke ne prenese. Po mojem mnenju bi bila to smrtna rana, na kateri bi Zvezda polagoma umirala. Kajti tej izseki bi sledilo »preurejevanje«, da se doseže čim večja skladnost in enotnejša podoba ad infinitum. Konec vseh teh procedur pa bi bil nekaj »Stadtspark« s svarišnimi tablicami »uniformiranimi pandurji ter prestrežnimi rožicami v lončkih. Brrr!

Ljubljana je mesto, ki nima nasadov in zato je »Zvezda« tako kot je kategorična potreba. Le pogledimo Dunaj, ki je evropsko velenje! — Koliko nasadov, parkov, alej in drugih prilik ima, da se utrujeni pešec lahko vsede in odpočije! Koliko požrvalnosti in privatne dobrodelnosti je bilo potrebno, da se je vse to napravilo! Po vseh mestih se drevje sadi, ne pa sekaj! In pri nas? Pri nas se hoče še stem ednim zelenim otokom delati eksperimente! Modernizirajte raj še tisti predpotopni pisoir, odstranite tiste nelepe ostanke Raddekejevega spomenika in postavite nov reprezentativen kandelaber v sredini. To bi bile preuredbe, ki bi jih pozdravil sleherni z veseljem!

S preureditvami in novotarijami pa Ljubljanci sploh nimajo sreče. Vsaka sprememba je doslej pokvarila Ljubljani le njeno svojevtrstno lice in karakter. Ne bom govoril o različnih stavbah polpretekljih dob in nekaterih malo srečnih mestnih regulacijah. Omenim naj le, da se je nekaj tako lepa mestna periferija, ki je bila naravni vrt Ljubljane, docela in na prav barbarski način uničila. Tudi našemu prelepemu Tivoliju že bijejo menda zadnje ure. Kajti povsodi, kamor se ozreš, vidiš le planke in peščene lise. Pa tudi neka stavba, ki je precej podobna konjskemu hlevu, ga že diči. Lepi zeleni travniki, pa katere negujejo Angleži z največjo ljubljeno, so izginili za vedno, kakor izginila idilična in sanjava lepota tega prelepega pobočja. Le malo potrpljenja še dragi čitatelji, in sprejel se boš samo še po nedavno moderniziranem in preurejenem Latermanovem drevoredu.

Kar se pa postavitve spomenika kralju Petru tiče, pa prepustimo to mirno tvornemu intelektu našega znanega mojstra. V vsej skromnosti si pa upam pripomniti, da bi bil spomenik naš »Zvezdi«, pa naj si bo taka ali »preurejena«, najbolj skrit. Spominjam se, da so ob raznih prilikah že preje razgovarjali naš likovni umetniki o tem vprašanju, da pa je bil rezultat



Székula Jenő:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Vse sem bil pozabil, kar so mi vtepli v šoli v glavo ali česar sem se naučil na tehniki. Spominjal sem se n. pr., da je Berthold Schwarz odkril smodnik, toda prepuščen samemu sebi bi vendar ne mogel napraviti strojne puške, da bi se z njo zoperstavil rimski legiji in postal gospodar vsega Aquinca. Ne. Celo revolverja bi ne znal napraviti, da ne govorim o tem, da se nisem več spominjal, iz katerih svojih se izdeleke smodnik ali dinamit. A tu nimam pri rokah kemičnih pripomočkov, ne leksikona, da bi si mogel z njim osvežiti spomin.

Prišel sem do spoznanja, da je človek naše dobe neupravičeno pomenu na to, da zna več, nego ljudje prejšnjih stoletij, kajti njegovo znanje ne pripada njemu samemu, marveč vsejmu človeštvu. Prepuščen samemu sebi in brez obleke bi bil prav tako brez moči v borbi z divjimi zvermi, kakor je bil njegov prednik v dobi oligocenov, ki je blodil po svetu skupaj s sloni.

Ali pa je hotela usoda, da pozabim na vse, kar sem v življenju vedel in znal. Spomin mi je v luči stoletij, ki so izginjali v bodočnosti, znatno opešal.

Napenjal sem vse sile, da osvežim svoj spomin. Od veselja bi bil najraje vriskal in plesal, ko se mi je po dolgem eksperimentiranju končno posrečilo sestaviti jezdensko steklenico.

— Jo že imam! — sem vzklisknil zmagoslavno. — Zdaj me bo slavil ves staroveški svet.

Svoj izum sem pokazal prvič v staji. Bilo je že pozno zvečer in v staji je bilo tema. Sužnji so debelo gledali, ko sem se dotaknil z lisičjim repom kovnaste glavice in ko so začele švigati iz nje iskre. Celo pleskali so mi. Toda sicer moj izum na nje ni učinkoval. Čudili so se, niso pa znali mojega izuma primerno oceniti, ker ga niso razumeli.

Pač na me je poklical Academicus k sebi. Bil je zamišljen.

— Čuj! Ti si ukradel to steklenico Mitrovim svečnikom z onega sveta.

— Kaj ti pride na misel!

— Odkril si njihovo tajno. Kajti pričarati iz kovine iskre je njihova umetnost. Toda pazi se! Ti svečniki so nevarni in osvetijo se ti. Kdor odkrije njihovo tajno, ga umore.

In ni mi dal prej miru, dokler nisem leydenske steklenice razbil na drobne koščke.

Toda vdal se kjub temu nisem. Rad bi bil dokazal, da po učenosti daleč prekašam druge sužnje. Čemu? Kakšen smisel je imela ta nečimernost? Nobenega. Bil sem samo zaljubljen. In rad bi opozoril nase Frontino.

Cesto sem se hudo prepiral ne le z Academicom, marveč tudi z drugimi sužnji. Posebno Stalagemus me je imel v želodcu.

Ta neotesanec je bil jezen name. Sam ne vem, kaj mu ni bilo všeč na meni. Morda ga je jezilo, ker me ni mogel takoj prvi dan pošteno premlatiti. Dobro Frontino srce me je rešilo krute kazni. Stalagemus je užival med sužnji velik ugled. Za to se je imel zahvaliti svojim krepkim pestem, pa tudi prebrisaniosti. Tudi napredoval je hitro. Prvotno je nosil nosilnico, potem je pa postal nadzornik slug.

Učeni spori so bili njegov najljubši konjiček. Prejšnje čase je služil pri nekem auguru in tam se je navzel površne učenosti.

Nekega večera smo sedeli s sužnjami in kuhinjskim osebjem na dvorišču in se o nečem prepirali. Če se ne motim, smo govorili o Atlasu, ki drži na svojih ramah nebo in zemljo.

Kakšno obliko pa ima zemlja? Stalagemus je vedel tudi to.

— Ploščata je kakor krožnik.

— Kakor krožnik?

— Da, ali kakor moja dlan. Takale je. Jaz sem baš jedel jabolko. Nasmehnil sem se.

— Kaj se pa režiš? — je zarohnel name.

— Smejem se tvoji neumnosti. Zemlja nima oblike krožnika.

— Ampak?

— Je okrogla kakor tole jabolko. Stalagemus je vzkipel.

— Tepec neumni! Zemlja je kakor kolo in leži sredi mrtvih vod Okanas.

To ti pravim jaz kot učenec učenega augura.

Toda jaz sem vztrajal pri svoji trditvi.

— Motiš se. Zemlja je okrogla.

— Okrogla? Evo ti!

In udaril me je s pestjo po obrazu.

Na to nisem bil pripravljen. Udarec je bil tako močan, da sem se kar opotekel. Oko mi je zateklo, sapo mi je zapiralo. Moral sem biti zelo smešen, kajti kuharice so počile v smeh.

Tragedije življenja in ljubezni

Roparski umor in ljubavna tragedija na Dunaju — Grozen samor dveh mladih zaljubljenec v Nemčiji

Že včeraj smo poročali o ljubavih tragedijah in zločinah, ki se na Dunaju zadnje čase zelo množijo. Baš včeraj je bil izvršen na Dunaju strašen roparski umor sredi mesta, dočim se je v nekem hotelu odigrala nova ljubavna tragedija.

Na Marienhilferstrasse, torej na najprometnejši cesti Dunaja, je bil včeraj odkrit grozen umor. V neki hiši je bil na bestialen način umorjen 68letni upokojeni železniški oficijal Anton Löschmig. Hiša, kjer je bil izvršen zločin, stoji na vogalu Marienhilferstrasse in Würfelgasse. Ko je prišel oficijalov sin Anton Löschmig okoli polnoči domov, je presenečen opazil, da so vrata stanovanja odprta. Stopil je v kuhinjo, kjer je gorela električna luč, in opazil je na tleh ležčega svojega očeta. Starac je ležal na trebuhu, glavo je imel pokrito z rjuho. Sin je mislil, da je oče zadela kap. Skočil je k njemu in odgrnil rjuho. Oče ležal v mlaki krvi. Sin je takoj spoznal, da gre za umor.

Sin je takoj obvestil policijo. Policijska komisija je ugotovila, da je postal starac žrtev roparskega umora. V sobi je bilo vse razmetano, izginili so tudi nekateri predmeti. Bestialni morilec so starca ubili s težkim kladivom, ki je ležalo pod truplom. Löschmig je imel razbito lobanjo, lopovi so mu s srcajo zadrgnili vrat, ovili okoli zadnjene vratce vrvi in jo privezali na kljuko vrata na peč.

Polcija je takoj začela s poizvedovanjem in je dognala, da je bil stari Löschmig precej ekscentrične narave. Nagnjen je bil k homoseksualnosti in sosedje so često videli mlade fante, ki so prihajali k njemu na stanovanje. Tudi v sredo sta bila dva mladeniča pri njem. Polcija je sicer prejela precej točen opis obeh neznanec, ki sta starca očividno umorila, toda s tem ji ni bilo dosti pomagano. Varnostni urad je dal zastražiti in nadzorovati vse sumljive lokale, pred vsem pa se je policija zanimala za zastavljalnice. Uspeh je bil presenetljiv. Že drugo jutro je detektiv v zastavljalnici v XII. okraju prijel nekega mladeniča, ki je prinesel v urad več oblik in jih hotel zastaviti. Bil je takoj

aretiran. Gre za 18letnega pomožnega delavca Johanna Rindingerja. Takoj je priznal umor in izdal tudi svojega sokrivca, mizarskega pomočnika Viljema Glavatscha, ki je bil tudi aretiran. Polcija oba zasljuše.

V nekem hotelu na Marienhilferstrasse je včeraj zjutraj ustrelil 30letni Alfred Pavlik svojo 20letno ljubico Tino Rotmayer in nato izvršil samomor. Kaj je bil vzrok ljubavni tragediji, ni znano.

Pretrsljiva ljubavna tragedija se je pa odigrala v sredo v malem nemškem mestecu Seesen. Na železniški progi so našli dve strastno razmesarjeno trupla. Gre za 22letnega gimnazijca Glöpera iz Dortmundu in hčerko uglednega trgovca Feldmanna iz Seesena. Glöpel se je v Draždanah kjer je študiral seznanil z mladenko in med njima se je kmalu razvilo ljubavno razmerje. Glöpel je bil pa slab dijak, moral je ponavljati že več razredov in dasi je bil že pred maturo, je vse kazalo, da zrelostnega izpita ne bo položil. Tega se je fant zelo bal, kajti oče mu je zagrozil, da ga bo dal učiti rokodelstva. Videč, da se mu ne bo posrečilo položiti zrelostnega izpita, je Glöpel obupal in sklenil je končati si življenje. Pregovoril je tudi svojo ljubico in tako sta šla mlada zaljubljenca prostovoljno v smrt. Zvezala sta se z žico in jermenj in legla na progo. Tovorni vlak ju je popolnoma razmesaril.

Iz strahu pred kaznijo v smrt

V torek popoldne so privedli v pisarno praškega deželnega sodišča 22letnega carinskega pripravnika Antonina Čekala. Mož je najbrž zapleten v korupcijsko afero, zaradi katere ga je davčna uprava ovadila, atko, da je prišel v preiskovalni zapor. Čekal je prišel v pisarno in je na poziv položil na mizo vse, kar je imel v žepu. Na vprašanje, če nima ničesar več pri sebi, je odkimal z glavo. Toda naenkrat je posegel v žep in potegnil iz njega revolver. Preden so mu mogli zabraniti, se

je ustrelil v glavo in se zgrudil mrtev na tla.

Baje gre za podkupovanje neke praeške tvrdke, ki je podkupoval davčne organe, da bi ji bili davki odpisani. Gre za 60.000 Kč, ki jih je dalo podjetje nekemu poštnemu uslužbencu, da jih razdeli med davčne organe. Dotični uslužbenec je pa izdal imena podkupljenih uradnikov in tako je prišel v preiskavo tudi Čekal, ki pa ni čakal izida, marveč si je sodil sam.

Banket milijonarjev

Pri nas je zelo težko zbrati denar v dobrodelne namene. Pa tudi drugod ljudje niso navdušeni za razne dobrodelne akcije in treba je mnogo iznajdljivosti, da se posreči zbrati vsaj nekaj denarja v dobrodelne namene. V New Yorku so si pa izmislili nov način, po katerem doseže dobrodelna akcija velik uspeh.

Neka newyorška bolnica se je že dolgo borila z gromotnimi težkočami. Ravnateljstvo je dolgo razmišljalo, kako bi prišlo do denarja in končno se je odločilo za banket milijonarjev. Povabilo je 200 newyorških bogatašev in priložilo vsakemu vablu seznam povabljenih gostov, da bi čutili dotični moralno dolžnost udeležiti se dobrodelnega banketa. Vstopnina je znašala 500 dolarjev. Vest o banketu milijonarjev se je razširila po vsem mestu in mnogi bogataši, ki niso bili povabljeni, so poslali prispevke, da bi tudi oni prišli v seznam najbogatejših gostov. Toda ravnateljstvo ni hotelo prekoračiti določenega števila gostov. Na banketu se je zbrala najodličnejša newyorška družba klub temu, da je bila jedilnica zelo preprosto okrašena in večerja dokaj skromna. Po banketu je priredilo ravnateljstvo še posebno zborovanje vseh gostov, na katerem je zbralo še nad 50.000 dolarjev. Tako je prinesel banket milijonarjev bolnici nad en milijon dolarjev, kar zadostuje za novo poslopje. Ta način zbiranja denarja v dobrodelne namene je prišel zdaj v modo.

Mala diplomatka.

— Mamica, za god ti podarim lepo vazo.

— Saj že imam eno, dušica.

— Vem, mamica, toda to sem pravkar razbila.

Zahvala.

Povodom smrti našega nepozabnega soproga, očeta in brata, gospoda

Rudolfa Sarka

podravnatelja Kredit. zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani nam je došlo toliko blagodejnih izrazov sočutja, da nam je nemogoče vsakemu se posebej zahvaliti in naj bo tem potom izrečena vsem naša prisrčna hvala.

Posebno smo pa dolžni prisrčno hvalo zastopnikom upravnega in nadzorstvenega sveta ter ravnateljstvu in uradništvu Kreditnega zavoda za izraze sočutja, za darovano krasno cvetje in častno udeležbo na zadnji poti pokojnega. Iskrena hvala bodi upravi in ravnateljstvu, ki nam je v teh težkih urah priskočilo na pomoč, posebno še gosp. podrav. Jugu za njegovo veliko požrtvovalnost pri prenosu trupla pokojnega.

Hvala pa tudi vsem gg. zastopnikom ljubljanskih denarnih zavodov in prijateljem umrlega, ki so mu tako številno izkazali zadnjo čast in se ga spominjali s cvetjem.

Vsem ponovna prisrčna hvala!

Maša zadušnica za blagopokojnega se bere v soboto dne 9. marca t. l. ob sedmih zjutraj v cerkvi Marijinega Oznaničenja.

Ljubljana, dne 7. marca 1929.

3676

Globoko žalujoči ostali.

Parcele za stavbe

na Kodeljevem (Planirju) v izmeri od 600 do 800 kv. metrov so po Din 14. — do Din 16. — kv. meter na prodaj. Poizvedbe pri: Fr. Slana, Poljanska cesta 87, I. (villa Bergman).

Kože divjačine

kupujem. L. Rot, krznar, Ljubljana, Mestni trg 9. 30-L

Slike za legitimacije

Izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hübner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. 89-T

Z najboljšim uspehom

se nad 23 let uporabljajo Lauricin kroglice za ozdravljenje splošnih bolezni (triper belo kapa). V vsaki lekarni puščica Din 25. S pošto pošlje lekarna Blum. Subotica. 29-L

Kupujemo

zlato, srebro, platino, srebrne krole. Prevzamemo v poslatenje in posrebljenje. Tovarna za ločenje dragih kovin Sp. Siška, Sv. Jerneja cesta 8. 24/L

Jos. Otorepec

se priporoča za kleparsko in kovnostarska dela. — Ljubljana, Z. Gradom šte. 9 (ob koncu Strahovske ulice). 23-L

I. Stjepušir

ZAGREB, Juričeva 5, priporoča najboljši tambur, fice, štele, partiture i ostale potrebitne za vsa glasbala. — Odličnost na pariskojstetbi Cjesici Franko

Pozor, taeetniki in sedlarji!

Imam večjo količino izgubljene svinske volne (Saubhaarwolle), ki jo prodajam ceno Vozore pošljam na zahtevo. Vprašanja na Marija Neumann ml., Četkar, Osjek, I. 448

Strojepisni pouk,

učna ura 4 Din. Večerni in dnevni tečaj za začetnike in izvečbanice. Christofor učni zavod, Dobrobranska cesta 7/I. 397

Električne žarnice

110, 125, 150, 220 volt od 5—200 watt. savadno, opal in dnevno svetlo, po najnižjih cenah na prodaj v komisiji trgovini Sv. Petra cesta 7, dvorišče

Gospodinja

šče službo pri samostojnem gospodu ali finančnem oddelku. Nastopil takoj ali s 15 februarjem. Ponudbe na upravo "Slov. Naroda" pod "Samostojna 274".

Kot vajenca

oddam petnajstletnega švrstega deklica iz boljših hiše v izučbo mizarstva, pekarske ali slaščičarske obrti, najraje na Gorenjsko ali v Ljubljano. Potamila daje Zupančič, Bled 164. 464

Vinograd. posestvo

(16 orolov oseh vrst), pri Sv. Barbari nižje Ptuta, prodaja za 110.000 Din. Karl Troha, Maribor, Aleksandrova cesta 18.

Izrjenega peka

ki se razume na vse posle moderne pekarije, iščemo za našo pekarno v Subotici. Posredbe v nemškem jeziku, z navedbo plače in dosežanih službenih mest na naslov: Alfred Majer, pekarna v Subotici. 462

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

PREMOG domači in mozemski za domače kurjavo in industrijske svrhe
KOVAŠKI PREMOG vseh vrst.
KOKS livarniški, plavžarski in plinski.
BRIKETE 9-L

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 15/I

KINO »SOKOL«, ŠIŠKA

predvaja v soboto, 9. t. m., ob 8. zvečer ter v nedeljo, 10. t. m., ob 6. pol 8. in 9. pustolovski film

NAPAD NA EKSPRES

v glavni vlogi slavni TOM MIX.

Ker ni električnega toka, odpadejo popoldanske predstave ob 3. in pol 5.

Popravila in čiščenje orožja izvršuje najboljšie in najvestneje

F. K. KAISER, PUŠKAR LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ST. 9

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnici). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno 761

GRAZ

Graški Diesellovi motorii

vedno za obrat pripravljena, obratno zanesljiva ter ekonomična silotvorna naprava varujejo

industrijske, obrtnike in lastnike vodnih silotvornih naprav

izgub pred nenavadnimi vremenskimi razmerami, ker siana

pomanjkanje premoga pomanjkanje vode pomanjkanje toka

spravlja v nevarnost preskibo z gonilno močjo

Diesellovi motorii 25—2000 HP dobavni redno kratkodobno

Natančne ponudbe in proračuni brezplačno

GAZER WAGGON- u. MASCHINE- FABRIK- ACT'EN ESELLSCHAFT vorm. JOH. WEITZER

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPJE, IZDELUJE PO PREDLOŽENIM RISSAM, PEROPISIM IN SLIKAM ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEŠNO IZVEDBO V ENI ALI VŠČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA S. O. Z. SV. PETRA NAR. 22